אלא לאו משום דהוה ליה שרוע. ושינוי לא הוי מומא ול"ת מה כן קסבר טפי לר' יוחנן דלמר לעיל כיון דמיסתני הוי מומא [פ"ע] דמתני' מזנו: **פנינא.** לקמן בפ' על מלו מומין את הבכור (מ.): **הכא נמי מהכא הוא.** ולהכי מייתי לר' יוחנן לקמן מהכא הוא: **או אחת גדולה.** כשל עגל או אחת קטנה כשל טווי: **יש במינו קדוש בבכורה.** ומפי' הכי הוי מומא ומתני' דלעיל מיירי בשאין במינו קדוש בבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב מום קבוע הוי לשחוט עליו בשלמא מום קל קא משמע לן כדרב הונא ולאפוקי מדרב חסדא ורבא אלא מום קבוע מאי קא משמע לן דכיון דאישתני הוה ליה מומא תנינא [ג] ופיו דומה כשל חזיר הרי זה מום וכי תימא התם נשתנה בדבר שאין במינו קדוש בבכורה הכא נשתנה בדבר שבמינו קדוש בבכורה הא נמי תנינא [ד] עינו אחת גדולה ואחת קטנה ותנא גדולה כשל עגל וקטנה קטנה כשל אווז בשלמא קטנה כשל אווז אין במינו קדוש בבכורה אלא גדולה כשל עגל יש במינו קדוש בבכורה אלא לאו משום דאמרינן כיון דאישתני הוה ליה מומא לא משום דהוה ליה שרוע הכי נמי מסתברא דתנן [ה] מומין אלו בין קבועין בין עוברין פוסלין יתר עליהן אדם עיניו שתיהן גדולות שתיהן קטנות גבי אדם הוא דכתיב [ו] איש איש מזרע אהרן דבעינן איש שוה בזרעו של אהרן [ז] אבל בהמה שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי לא הוי מומא אחת גדולה ואחת קטנה מאי טעמא אי משום שינוי אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי אלא לאו משום דהוה ליה שרוע לא לעולם אימא לך משום שינוי [ח] [ט] שינוי הוי מומא ודקא קשיא לך אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות התם אי מחמת בריותא יתירא תרוייהו בעי למיברא אי מחמת בחישותא יתירא תרוייהו בעי מיכחש ההיא גיורתא דהוו מסרין לה אחי חיותא [י] לה להא לקמיה דרבא אמר לה ליית דחש [יא] לה להא דרבי יהודה דאמר שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה רב מרי בר רחל הויא ליה ההיא חיותא הוה מקנה לאודנייהו לעובד כוכבים ואסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים וכלאי חיותא דרב מרי בר רחל וכי מאחר דאסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים אמאי מקנה להו לאודנייהו לעובד כוכבים דלמא אתי בהו לידי תקלה אי הכי מאי טעמא כלו חיותא דרב מרי משום דמפקע להו מקדושתייהו והאמר רב יהודה [יב] מותר לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם התם מקדושת מזבח קא מפקע ליה מקדושת כהן לא מפקע ליה הכא אפי' מקדושת כהן קא מפקע ליה ואיבעית אימא רב מרי בר רחל ידע לאקנויי קנין גמור וחזי ליה איניש אחרינא ואזיל ועביד וסבר רב מרי מילתא הוא דעבד ואתי בה לידי תקלה: **מתני'** כהנים ולוים פטורין מק"ו אם פטרו את של ישראל במדבר דין הוא שיפטרו את של עצמן: **גמ'** אינהו למימר לך תורה מעות קונות דריש להו לקמן (דף יג:) מיד עמיתך בכסף הא לעובד כוכבים במשיכה וכרבי יוחנן [קי"ל]: **כהנים** ולוים **פטרו עצמן מק"ו.** וק"ת בלא ק"ו תיפוק ליה מתוך קונטרוקוס הסר דמשני (לקמן ה:) חומש ג' מאות בכורים היו ואין בכור מפקיע בכור משום דדיו שיפקיע של עצמו ס"מ דשל עצמו מיהא מפקיע י"ל מי לא לאו ק"ו מלינו לשנויי חומש ג' מאות בכורות היו והוצרכו פדיון וכי תימא ס"כ למינהו דהני שלשה ושבעים ומאתים העולפים מני למימר לא [יב] חומש הכתוב למעוט מלא דיצרפא לאודייהו: **דין**

אזיל נמי ומקני וסבר דאפי' ע"י בנו ובתו הקטנים יכול לאקנויי ועביד על ידן ונהיג בהו דין דחולין ואתי לידי תקלה ומשום הכי כלאי חיותא דעל ידיה מכשלי אחרינא: הכהנים והלוים פטורים. מפדיון פטורי חמוריהן מק"ו אם פטרו וכו':

ג) הכי א"ר יוחנן אפי' מום קל והדרתנן רחל שילדה מן עז ועז שילדה מין רחל פטורה מן הבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב מום קבוע הוי לשחוט עליו בשלמא מום קל קא משמע לן כדרב הונא ולאפוקי מדרב חסדא ורבא אלא מום קבוע מאי קא משמע לן דכיון דאישתני הוה ליה מומא תנינא ופיו דומה כשל חזיר הרי זה מום וכי תימא התם נשתנה בדבר שאין במינו קדוש בבכורה הכא נשתנה בדבר שבמינו קדוש בבכורה הא נמי תנינא עינו אחת גדולה ואחת קטנה ותנא גדולה כשל עגל וקטנה קטנה כשל אווז בשלמא קטנה כשל אווז אין במינו קדוש בבכורה אלא גדולה כשל עגל יש במינו קדוש בבכורה אלא לאו משום דאמרינן כיון דאישתני הוה ליה מומא לא משום דהוה ליה שרוע הכי נמי מסתברא דתנן מומין אלו בין קבועין בין עוברין פוסלין יתר עליהן אדם עיניו שתיהן גדולות שתיהן קטנות גבי אדם הוא דכתיב איש איש מזרע אהרן דבעינן איש שוה בזרעו של אהרן אבל בהמה שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי לא הוי מומא אחת גדולה ואחת קטנה מאי טעמא אי משום שינוי אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי אלא לאו משום דהוה ליה שרוע לא לעולם אימא לך משום שינוי [ט] שינוי הוי מומא ודקא קשיא לך אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות התם אי מחמת בריותא יתירא תרוייהו בעי למיברא אי מחמת בחישותא יתירא תרוייהו בעי מיכחש ההיא גיורתא דהוו מסרין לה אחי חיותא לקמיה דרבא אמר לה ליית דחש לה להא דרבי יהודה דאמר שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה רב מרי בר רחל הויא ליה ההיא חיותא הוה מקנה לאודנייהו לעובד כוכבים ואסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים וכלאי חיותא דרב מרי בר רחל וכי מאחר דאסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים אמאי מקנה להו לאודנייהו לעובד כוכבים דלמא אתי בהו לידי תקלה אי הכי מאי טעמא כלו חיותא דרב מרי משום דמפקע להו מקדושתייהו והאמר רב יהודה [יא] מותר לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם התם מקדושת מזבח קא מפקע ליה מקדושת כהן לא מפקע ליה הכא אפי' מקדושת כהן קא מפקע ליה ואיבעית אימא רב מרי בר רחל ידע לאקנויי קנין גמור וחזי ליה איניש אחרינא ואזיל ועביד וסבר רב מרי מילתא הוא דעבד ואתי בה לידי תקלה: **מתני'** כהנים ולוים פטורין מק"ו אם פטרו את של ישראל במדבר דין הוא שיפטרו את של עצמן: **גמ'** אינהו למימר לך תורה מעות קונות דריש להו לקמן (דף יג:) מיד עמיתך בכסף הא לעובד כוכבים במשיכה וכרבי יוחנן [קי"ל]: **כהנים** ולוים **פטרו עצמן מק"ו.** וק"ת בלא ק"ו תיפוק ליה מתוך קונטרוקוס הסר דמשני (לקמן ה:) חומש ג' מאות בכורות היו ואין בכור מפקיע בכור משום דדיו שיפקיע של עצמו ס"מ דשל עצמו מיהא מפקיע י"ל מי לא לאו ק"ו מלינו לשנויי חומש ג' מאות בכורות היו והוצרכו פדיון וכי תימא ס"כ למינהו דהני שלשה ושבעים ומאתים העולפים מני למימר לא [יב] חומש הכתוב למעוט מלא דיצרפא לאודייהו: **דין**

ג) גמ' הכי אמר רבי יוחנן אפי' מום קל והדרתנן רחל שילדה מין עז ועז שילדה מין רחל פטורה מן הבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב מום קבוע הוי לשחוט עליו בשלמא מום קל קא משמע לן כדרב הונא ולאפוקי מדרב חסדא ורבא אלא מום קבוע מאי קא משמע לן דכיון דאישתני הוה ליה מומא תנינא ופיו דומה כשל חזיר הרי זה מום וכי תימא התם נשתנה בדבר שאין במינו קדוש בבכורה הכא נשתנה בדבר שבמינו קדוש בבכורה הא נמי תנינא עינו אחת גדולה ואחת קטנה ותנא גדולה כשל עגל וקטנה קטנה כשל אווז בשלמא קטנה כשל אווז אין במינו קדוש בבכורה אלא גדולה כשל עגל יש במינו קדוש בבכורה אלא לאו משום דאמרינן כיון דאישתני הוה ליה מומא לא משום דהוה ליה שרוע הכי נמי מסתברא דתנן מומין אלו בין קבועין בין עוברין פוסלין יתר עליהן אדם עיניו שתיהן גדולות שתיהן קטנות גבי אדם הוא דכתיב איש איש מזרע אהרן דבעינן איש שוה בזרעו של אהרן אבל בהמה שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי לא הוי מומא אחת גדולה ואחת קטנה מאי טעמא אי משום שינוי אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי אלא לאו משום דהוה ליה שרוע לא לעולם אימא לך משום שינוי (ט) שינוי הוי מומא ודקא קשיא לך אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות התם אי מחמת בריותא יתירא תרוייהו בעי למיברא אי מחמת בחישותא יתירא תרוייהו בעי מיכחש ההיא גיורתא דהוו מסרין לה אחי חיותא לקמיה דרבא אמר לה ליית דחש לה להא דרבי יהודה דאמר שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה רב מרי בר רחל הויא ליה ההיא חיותא הוה מקנה לאודנייהו לעובד כוכבים ואסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים וכלאי חיותא דרב מרי בר רחל וכי מאחר דאסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים אמאי מקנה להו לאודנייהו לעובד כוכבים דלמא אתי בהו לידי תקלה אי הכי מאי טעמא כלו חיותא דרב מרי משום דמפקע להו מקדושתייהו והאמר רב יהודה (יא) מותר לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם התם מקדושת מזבח קא מפקע ליה מקדושת כהן לא מפקע ליה הכא אפי' מקדושת כהן קא מפקע ליה ואיבעית אימא רב מרי בר רחל ידע לאקנויי קנין גמור וחזי ליה איניש אחרינא ואזיל ועביד וסבר רב מרי מילתא הוא דעבד ואתי בה לידי תקלה: **מתני'** כהנים ולוים פטורין מק"ו אם פטרו את של ישראל במדבר דין הוא שיפטרו את של עצמן: **גמ'** אינהו למימר לך תורה מעות קונות דריש להו לקמן (דף יג:) מיד עמיתך בכסף הא לעובד כוכבים במשיכה וכרבי יוחנן [קי"ל]: **כהנים** ולוים **פטרו עצמן מק"ו.** וק"ת בלא ק"ו תיפוק ליה מתוך קונטרוקוס הסר דמשני (לקמן ה:) חומש ג' מאות בכורות היו ואין בכור מפקיע בכור משום דדיו שיפקיע של עצמו ס"מ דשל עצמו מיהא מפקיע י"ל מי לא לאו ק"ו מלינו לשנויי חומש ג' מאות בכורות היו והוצרכו פדיון וכי תימא ס"כ למינהו דהני שלשה ושבעים ומאתים העולפים מני למימר לא (יב) חומש הכתוב למעוט מלא דיצרפא לאודייהו: **דין**

ד) **הכי אמר רבי יוחנן.** כי מדרשא דהאי חייב דקתני חייב ליתנו לכהן קאמר אבל למזבח לא קרב דהאי דמיסתני הוי מום קבוע לשחוט עליו במזבח כהן ומוכיח: **דדבי הונא.** לקמן בפ' על מלו מומין את הבכור (מ.):

ה) **רחל שילדה מין עז ועז שילדה מין רחל.** פטורה מן הבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב מום קבוע הוי לשחוט עליו בשלמא מום קל קא משמע לן כדרב הונא ולאפוקי מדרב חסדא ורבא אלא מום קבוע מאי קא משמע לן דכיון דאישתני הוה ליה מומא תנינא ופיו דומה כשל חזיר הרי זה מום וכי תימא התם נשתנה בדבר שאין במינו קדוש בבכורה הכא נשתנה בדבר שבמינו קדוש בבכורה הא נמי תנינא עינו אחת גדולה ואחת קטנה ותנא גדולה כשל עגל וקטנה קטנה כשל אווז בשלמא קטנה כשל אווז אין במינו קדוש בבכורה אלא גדולה כשל עגל יש במינו קדוש בבכורה אלא לאו משום דאמרינן כיון דאישתני הוה ליה מומא לא משום דהוה ליה שרוע הכי נמי מסתברא דתנן מומין אלו בין קבועין בין עוברין פוסלין יתר עליהן אדם עיניו שתיהן גדולות שתיהן קטנות גבי אדם הוא דכתיב איש איש מזרע אהרן דבעינן איש שוה בזרעו של אהרן אבל בהמה שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי לא הוי מומא אחת גדולה ואחת קטנה מאי טעמא אי משום שינוי אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי אלא לאו משום דהוה ליה שרוע לא לעולם אימא לך משום שינוי (ט) שינוי הוי מומא ודקא קשיא לך אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות התם אי מחמת בריותא יתירא תרוייהו בעי למיברא אי מחמת בחישותא יתירא תרוייהו בעי מיכחש ההיא גיורתא דהוו מסרין לה אחי חיותא לקמיה דרבא אמר לה ליית דחש לה להא דרבי יהודה דאמר שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה רב מרי בר רחל הויא ליה ההיא חיותא הוה מקנה לאודנייהו לעובד כוכבים ואסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים וכלאי חיותא דרב מרי בר רחל וכי מאחר דאסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים אמאי מקנה להו לאודנייהו לעובד כוכבים דלמא אתי בהו לידי תקלה אי הכי מאי טעמא כלו חיותא דרב מרי משום דמפקע להו מקדושתייהו והאמר רב יהודה (יא) מותר לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם התם מקדושת מזבח קא מפקע ליה מקדושת כהן לא מפקע ליה הכא אפי' מקדושת כהן קא מפקע ליה ואיבעית אימא רב מרי בר רחל ידע לאקנויי קנין גמור וחזי ליה איניש אחרינא ואזיל ועביד וסבר רב מרי מילתא הוא דעבד ואתי בה לידי תקלה: **מתני'** כהנים ולוים פטורין מק"ו אם פטרו את של ישראל במדבר דין הוא שיפטרו את של עצמן: **גמ'** אינהו

ו) **איש איש.** נקמן טז:, ז) נקמן מ:, ח) שם:, ד) שם מג., ט) ושינוי ל"ק, ו) ל"ל ליה, ו) [נקמן לה. נג: תמורה כד:], ו) והדמנן במל כו' וס"ל אמר ר"י ל"ק, ו) [מסמועינן הס"ד ל"ק, י) [ויקרא רבה], כ) [דברים טז], ל) ובכל ל"ק, מ) לשינו ל"ק, נ) ל"ל אפי' בהא דרב יהודה משמע בר"פ בילד מעבירין כו' כ"ש ול"ק הגיס ואמרי' בפ' בילד מעבירין, ס) לק היה מקנה אחון שוכר לעובד כוכבים להוי ל"ק, ע) ל"ל החזק,

תורה אור השלם

1. אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אַהֲרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זָב בַּקֳּדָשִׁים לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנֹּגֵעַ בְּכָל טְמֵא נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע: ויקרא כב ד

הגהות הב"ח

(א) גמ' לעולם לימא לך מסוס שיעור הוי כל"ל ומיבעי ליה שיעור נמנקר: (ב) רש"י ד"ה לא מסוס וכו' שבגמרו הוא דומה:

מוסף רש"י

מקצת סימנין. של אמו (לקמן ה:). מומין אלו. שמנוין בכתוב, בין קבועין בין עוברין. כל זמן שהן בו, פוסלין. ככהן לעבודה (לקמן מג.). קודם שיצא לאויר העולם. דבכולו אינו קדוש עד שיקדשנו במס (לקמן לה.).

רבינו גרשום (המשך)

לא הוי לא מחמת ברייתא ולא מחמת כחישותא אלא משום שינוי ואכתי מהכא שמעינן ליה והדרא קושיא לדוכתיה: דהוו מסרי לה אַחֲהָ עובדי כוכבים חיותא לפטומא משלה כדי שיהו חציים של זה: אתאי לקמיה דרבא. ופטרה מבכורה: הויא ליה ההיא חיותא. עזר של בהמות: מקני לה לאודנייהו. דבכורותיו במעי אימן לעובד כוכבים דבתר דנולדו לא מצי מקני [דזכה בהן] כהן דהוצאה מרחם מקדש. ולא לפטרן מבכור הוה מתכוין דהא אפי' הכי הוה אסר ליה בגיזה ובעבודה ויהיב להו לכהנים אלא דאי לא ידע ישראל דבכור הוי ושחיט ליה ואכיל ליה דלא אתי לידי תקלה דהוו ליה בהמותיו (כעין) [מפני] שהיה מוציאן לחולין: אי הכי. כיון דכוונתו לטובה היתה מ"ט כלאי חיותא משום כר': מותר להטיל מום בבכור. כדי שלא יבא בו לידי תקלה: קודם שיצא לאויר העולם. דבתר שיצא כולו אסור. ע) הם הכי לישראל. דרב מרי: התם. דרב יהודה משום הכי שרי (מש"ה) דלא מפקע ליה אלא מקדושת מזבח: ואי בעי תימא רב מרי נמי ג) מפקע להו מקדושת כהן דשותפות עובד כוכבים פטורה ומשום הכי כלאי חיותא דרב מרי בר רחל לכל אדם אפי' שלא בפניו כגון על ידי בנו ובתו הגדולים דאית להו יד וזכו ליה לעובד כוכבים וכייה גמורה דאית ליה חלק בגויה וכו"ע לא ידעי דלא גמרי [דינא] ומאן דחזי ליה לרב מרי דמקני לעובד כוכבים

ע) גלגה לל"ל וס"ס נמי דיכול להקנות ע) לעובד כוכבים ומ"ט כלי חיותא דרב מרי: ג) אולי ל"ל רב מרי נמי אף לאפקע ליה מקדושת כהן נמי אלא דשותפות עובד כוכבים פטורה וכו':